

Kommunikasjon, språk og tekst

Barnehagen skal legge til rette for et rikt språkmiljø i barnehagen. Personalet skal bidra til at barna får utvikle og utforske sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer.

0-3 år	3-6 år
<p>Barna skal bli møtt av tilstedeværende voksne som er gode språklige rollemodeller, som bruker språket aktivt og beskriver hverdags situasjoner, setter ord på følelser og er beviste på å bruke begrepsnevning. Personalet skal være sensitive og lydhøre for de minste barnas språklige og kroppslige uttrykk.</p> <p>Tiltak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tilstedeværende voksne i barns lek • Introdusere ulike peke- og bildebøker • Formidle eventyr ved bruk av konkrete, bøker, teater, tavle, rollespill e.l. • Synge sanger • rim og regler • Spill med fokus på begrepstrening • Bibliotekbesøk • Samlingsstund • Vente på tur • Lytte • Gjenfortelle • Kollektive beskjeder • Øve på å snakke i større forsamlinger • Jobbe med enkeltord over tid • Introdusere ny litteratur jevnlig • Samtaler barn-voksen 	<p>Barna skal bli møtt av tilstedeværende voksne som er gode språklige rollemodeller, som bruker språket aktivt og beskriver hverdags situasjoner, setter ord på følelser og er beviste på å bruke begrepsnevning. Barna skal oppmuntres og støttes til å finne løsninger og å orden opp i konflikter sammen med andre barn. De skal lære å samarbeide med andre barn og voksne. Personalet skal støtte og oppmuntre barna til å fortelle sammenhengende historier på egenhånd. Personalet skal være sensitive og lydhøre for de eldste barnas språklige og kroppslige uttrykk</p> <p>Tiltak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tilstedeværende voksne i barns lek og hverdagssituasjoner. • Stimulere til leke-lesing og leke-skriving. • Gi barna kjennskap til bokstaver. • Førskolegruppe for 5-6 åringene. • Synliggjøre språklig og kulturelt mangfold → kulturuka, FN-dagen. Eventyr, sanger, dikt, rim og regler på ulike språk. • Litterære samtaler om bøker og ulike temaer. • Invitere til ulike typer samtaler og undre oss sammen. • Samlingsstund som et verktøy for å inspirere til bruk av språk gjennom lyd, rim, rytme og gjenfortelling. • Vi bruker varierte formidlingsmåter og materialer, tilpasset barns behov. • Språkgrupper. • Bruker aktivt språket i hverdagssituasjoner.

Progresjonsplan

Kropp, bevegelse, mat og helse

Barna skal oppleve fryd og glede ved bevegelse og fysisk aktivitet, de skal oppleve motivasjon og mestring ut ifra egne forutsetninger. Personalet skal bidra til at barna utvikler bevissthet og respekt for egen og andres kropp. Barn skal bli møtt av tilstedeværende voksne som tør å by på seg selv og være lekne. Voksne er rollemodeller for barna i det å til rette legge bevisstgjøring rundt kosthold og helse.

0-3 år	3-6 år
<p>Personalet skal legge til rette for:</p> <ul style="list-style-type: none"> - grovmotorisk og finmotoriske aktiviteter <p>Tiltak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Turer - Utelek - Aking - Dans - Sanger med bevegelse - Oppmuntrer og støtter barna til å ta del i smøremåltid og spise selv, til å kle seg selv og starte med do trening - La barna ta del i baking og matlaging - Legge til rette for finmotoriske aktiviteter - Tegne - Perle med store perler - Male - Puslespill - Hvilestund - God håndhygiene 	<p>Personalet skal legge til rette for:</p> <ul style="list-style-type: none"> - grovmotorisk og finmotoriske aktiviteter <p>Tiltak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Voksne skal støtte, legge til rette og inspirere til variert kroppslig lek inne og ute. - Veilede og legge til rette for balansen mellom aktivitet og hvile. - Selvstendighetstrening i hverdags situasjoner – hygiene, påkledning og måltid. - Gi barna gode erfaringer gjennom FUS smartmat prosjekt. Fokus på sunt kosthold. - Barna skal få være delaktig i matlaging og smøremåltid. - Snakke med barna om kropp og egne grenser. - Grovmotorisk aktiviteter <ul style="list-style-type: none"> o Tur o Hinderløype o Bevegelsesleker o Lek med ball o Regelleker - Finmotoriske aktiviteter <ul style="list-style-type: none"> o Fargelegging o Puslespill o Klippe og lime o Perle

Vi vektlegger et næringsrikt kosthold gjennom FUS Smart Mat, hvor vi serverer grønnsaker og frukt hver dag. Vi skal tilby mest mulig rene produkter og bruke naturlige søtningsstoffer.

Kunst, kultur og kreativitet

Barnehagen skal bidra til at Barna opplever estetiske erfaringer med kunst og kultur i ulike former. Vi skal støtte barna til å skape egne kunstneriske og kulturelle uttrykk som gjenspeiler et mangfoldig samfunn.

0-3 år	3-6år
<p>Tiltak:</p> <p>Legge til rette for fantasi og skapergleder</p> <p>Gi barna erfaringer med ulike formingsmaterialer</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ulike maleteknikker - Ulike former for materialer - Ulike naturmaterialer - Introduksjon av primærfargene <p>Musikk</p> <ul style="list-style-type: none"> - Høre på ulike musikkjangere - Bli kjent med ulike instrumenter - Danse etter musikk - Synge sanger med og uten bevegelse - Hvilestund med musikk <p>Drama</p> <ul style="list-style-type: none"> - Legge til rette for utkleddning - Legge til rette for rollelek - Dramatisering av ulike eventyr og kjente bøker 	<p>Tiltak:</p> <p>Legge til rette for fantasi og skaperglede</p> <p>Gi barna erfaringer med ulike formingsmaterialer</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vi bruker ulike teknikker - Maling - Fargeblyant, tusj, blyant - Klipp og lim - Nål og tråd, veving - Land-art - Lager egen kunst, og samtaler rundt prosessen og produkt. <p>Musikk</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bruk av instrumenter - Mini-røris - Rytme og dans - Sang <p>Drama</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rollelek - Forestilling og show - Utkleddning

Progresjonsplan

Natur, miljø og teknologi

Personalet skal legge til rette for at alle barn opplever glede ved å ferdes i naturen til alle årstider i all slags vær. Barna skal oppleve mestring ved å bevege seg på stier, i ulendt terreng, opp bratte bakker og de skal få klatre i trær. Barna skal få begynnende kjennskap til naturressursene våre og hvordan vi sammen kan ta vare på naturen vår. Vi skal undre oss over naturens mangfold. Personalet skal gi barna mulighet til allsidig og kreativ lek ved bruk av teknologi i hverdagen.

0-3 år	3-6 år
<p>Tiltak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Legge til rette for opplevelser og erfaringer i naturen. Friluftsliv - Gjøre oss kjent med ulike insekter, planter og dyr - Turer i variert terreng - Gi barna erfaringer med tekniske leker som Lommelykt, nettbrett, puttekasse og kasseapparat - Begynnende kunnskap om miljøvern - Kildesortering og gjenbruk - Lære om årstider, se etter tegn i naturen - Snakke om været og temperatur - Bygge- og konstruksjonslek - 	<p>Tiltak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Allsidig bruk av naturen for lek, undring, utforskning og læring - Gjøre oss kjent med ulike insekter, planter og dyr. - Bli kjent med ulike årstidene, og se etter tegn i naturen. - Gi barna kunnskap om fødsel, vekst, annerledes het, aldring og død. - Arbeid med miljøvern – Sjøppelplukking, kildesortering, gjenbruk. - Eksperimenter - IKT- digitale media. Bruk av nettbrett, pedagogiske apper

Progresjonsplan

Etikk, religion og filosofi

Gjennom arbeid med etikk, religion og filosofi skal barnehagen legge til rette for at barna tilegner seg grunnleggende verdier og normer i samfunnet. Vi skal fokusere på respekt for menneskeverd og likeverd i barnehagen. På denne måten skal personalet være gode rollemodeller.

0-3 år	3-6 år
<p>Tiltak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Veilede barna på rett og galt - Grip inn i situasjoner som skjer i hverdagen - Konfliktløsning - Markering av høytider og tradisjoner - Legge til rette for samlinger hvor barna kan lære om høytider, tradisjoner og livssyn som er representert i barnegruppen - Sanger - Forenkle juleevangeliet - Forenkle påskebudskapet - Relasjonsbygging blant barn og voksne i barnehagen - Voksne som møter barns tanker, spørsmål og nysgjerrighet på livet med forståelse og respekt. 	<p>Tiltak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Markere høytider og tradisjoner som er representert i barnegruppen. - Få kjennskap til andre religioner - Vise Respekt for hverandre - Konfliktløsning - Relasjonsbygging blant barn og ansatte i barnehagen - Filosofere og undre oss sammen med barna. - Kjenne til at alle menneske er ulike og har ulike forutsetninger og lære at man må vise respekt for dette. - Voksne som møter barns tanker, spørsmål og nysgjerrighet på livet med åpenhet, forståelse og respekt. - Filosofi; en kultur for filosofering og undring.

Progresjonsplan

Nærmiljø og samfunn

Barna skal bli kjent med og utforske landskap, institusjoner og steder i nærmiljøet og orientere seg og ferdes trygt. Personalet skal legge til rette for at barna blir kjent med ulike tradisjoner, levesett, samisk kultur og at samene er Norges urfolkning.

0-3 år	3-6 år
<p>Tiltak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fokus på meg selv, familien min - La barna bli kjent med nærmiljøet - Markerer samefolkets dag 6.februar - La barna erfare at de er en del av et større fellesskap - Synge navnesanger - Vente på tur - Dele med andre - Tur til biblioteket - Brannøvelse - 17. mai-feiring 	<p>Tiltak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tur til biblioteket - Gi barnet kjennskap til samfunnsinstitusjoner og steder i lokalmiljøet og legge til rette for besøk - Medvirkning på valg og handlinger. - Øve på å vise respekt for hverandre - FUS-dagen - 17.mai feiring - Markere samefolkets dag. - Gi barna kjennskap til FNs barnekonvensjon – FN-dagen. - Førskolegruppe - Skolebesøk - Trafikkopplæring, Tarkus og Naffen

Progresjonsplan

Antall, rom og form

Gjennom arbeid med antall rom og form skal barnehagen bidra til at barna utvikler forståelse for grunnleggende matematiske begreper. Personalet skal legge til rette for å leke og eksperimentere med tall, mengde og telling og for at barna erfarer ulike størrelser og former i sine omgivelser.

0-3 år	3-6 år
<p>Tiltak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Introduksjon av tallrekken 1-10 - Telle - Gi tilgang på klosser og leker med ulik form - Duplo, puslespill, puttekasse og tog bane - Legge til rette for lek på barnas premisser - Konstruksjonslek - Sortere - Riste - Smake - Klemme - Putte oppi - Tømme ut av - Sammenligne størrelser; eks liten/stor, lang/kort - Spille spill - Fokus på sanger, rim og regler og eventyr om tall 	<p>Tiltak:</p> <ul style="list-style-type: none"> Få kjennskap til tallrekken 1-30 Bruke matematiske begreper, inne og ute i naturen Spill <ul style="list-style-type: none"> Puslespill 20-60 brikker Mønster og symmetri - perle og klippe. Mål og vekt Mengder, størrelser Rekkefølge Tid: mnd., uke, dager, time, minutt, i går, i dag, klokken Burdagsdato Tallrekken Geometriske former, former i naturen Konstruksjonslek Sortering